

Briselē, 24.5.2018
COM(2018) 355 final

2018/0180 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

**ar ko groza Regulu (ES) 2016/1011 attiecībā uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa
ietekmes etaloniem**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SEC(2018) 257 final} - {SWD(2018) 264 final} - {SWD(2018) 265 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šis priekšlikums ir daļa no plašākas Komisijas iniciatīvas par ilgtspējīgu attīstību. Tas veido pamatu ES regulējumam, ar ko nosaka, ka finanšu sistēmā būtiska nozīme ir vides, sociālajiem un pārvaldības (VSP) apsvērumiem, lai atbalstītu Eiropas ekonomikas pārveidi par ekoloģiskāku un noturīgāku aprites sistēmu. Lai ieguldījumi kļūtu ilgtspējīgāki, VSP aspekti būtu jāapsver lēmumu par ieguldījumiem pieņemšanas procesā, ņemot vērā gāzu emisijas, resursu noplicināšanos un darba apstākļus. Šā priekšlikuma un ar to vienlaikus ierosināto leģislatīvo aktu mērķis ir konsekventi integrēt VSP apsvērumus dažādās nozarēs īstenoto ieguldījumu un konsultāciju procesā. Tam būtu jānodrošina, lai visi finanšu tirgus dalībnieki (PVKIU pārvaldes sabiedrības, AIFP, apdrošināšanas sabiedrības, AKUI, *EuVECA* pārvaldnieki un *EuSEF* pārvaldnieki), apdrošināšanas izplatītāji un ieguldījumu konsultanti, kuru klienti vai labumguvēji viņus pilnvaro pieņemt to vārdā lēmumus par ieguldījumiem, integrētu VSP apsvērumus savos iekšējos procesos un informētu par to klientus. Turklāt, lai palīdzētu ieguldītājiem salīdzināt ieguldījumu radīto oglekļa pēdu, ar priekšlikumiem tiek ieviestas jaunas mazoglekļa etalona un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalona kategorijas. Šiem savstarpēji pastiprinošajiem priekšlikumiem būtu jāveicina ieguldījumi ilgtspējīgos projektos un aktīvos visā ES.

Ar Komisijas pasākumu kopumu tiek sekots starptautiskajiem centieniem virzībā uz ilgtspējīgāku ekonomiku. Pasaules valstu valdības izvēlējas ilgtspējīgāku ceļu mūsu planētai un ekonomikai, pieņemot **2016. gada Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām un Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam.**

ES ir apņēmības pilna panākt attīstību, kas atbilst pašreizējo paaudžu vajadzībām, nemazinot turpmāko paaudžu spēju apmierināt to vajadzības. Ilgtspējai jau ilgstoši ir bijusi būtiska nozīme Savienības projektā. ES līgumos ir atzīti tās sociālie un vides aspekti, kuriem būtu jāpievēršas vienlaicīgi.

Komisijas 2016. gada paziņojums par turpmākajiem pasākumiem ilgtspējīgai Eiropas nākotnei sasaista ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam izvirzītos ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM)¹ ar Eiropas politikas satvaru, lai nodrošinātu, ka visu — gan ES līmeņa, gan starptautisku — ES darbību un politikas iniciatīvu pamatā ir IAM. Kā Žans Klods Junkers (*Jean-Claude Juncker*) paziņoja 2014. gada **Politikas pamatnostādnes Eiropas Komisijai**², ES ir arī pilnīgi apņēmies sasniegt ES klimata un enerģētikas jomas mērķus 2030. gadam un integrēt ilgtspējīgu attīstību ES politikas virzienos. Tāpēc daudzas Eiropas Komisijas politikas prioritātes 2014.–2020. gadam ir cieši saistītas ar ES mērķiem klimata jomā un Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošanu. Šīs prioritātes ietver **Investīciju plānu Eiropai**³, **aprites ekonomikas tiesību aktu kopumu**⁴, **Enerģētikas**

¹ Minētie 17 IAM ir kvalitatīvi un kvantitatīvi mērķi turpmākajiem 15 gadiem, lai mēs varētu sagatavoties un virzīties uz nākotni, ko raksturo cilvēka cieņa, stabilitāte, veselīga planēta, godīga un noturīga sabiedrība un saimnieciska labklājība.

² “Jauns sākums Eiropai — mana programma nodarbinātībai, izaugsmei, taisnīgumam un demokrātiskām pārmaiņām” — politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai, Strasbūra, 2014. gada 15. jūlijs, pieejams: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/juncker-political-guidelines-speech_lv.pdf

³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai “Investīciju plāns Eiropai” (COM(2014) 0903 final).

savienības tiesību aktu kopumu⁵, atjaunināto ES Bioekonomikas stratēģiju⁶, Kapitāla tirgu savienību⁷ un ES budžetu 2014.–2020. gadam, tostarp Kohēzijas fondu un pētniecības projektus. Komisija arī izveidoja daudzpusēju ieinteresēto personu platformu, kurā var veikt turpmākus pasākumus un apmainīties ar paraugpraksi IAM īstenošanas jomā.

Lai sasniegtu ES ilgtspējas mērķus, ir nepieciešami būtiski ieguldījumi. Klimata un enerģētikas jomā vien tiek lēsts, ka, lai īstenotu klimata un enerģētikas jomā izvirzītos mērķus līdz 2030. gadam, ir vajadzīgi papildu ieguldījumi 180 miljardu EUR apmērā⁸. Lielai šo finanšu plūsmu daļai būs jānāk no privātā sektora. Lai iegūtu trūkstošos ieguldījumus, ir būtiski jānovirza privātā kapitāla plūsmas uz ilgtspējīgākiem ieguldījumiem un vispusīgi jāpārdomā Eiropas finanšu satvars.

Saistībā ar to Komisija 2016. gada decembrī izveidoja **augsta līmeņa ekspertu grupu (ALEG)**, lai tā palīdzētu izstrādāt vispusīgu ES stratēģiju ilgtspējīgu finanšu jomā. ALEG publicēja savu galīgo ziņojumu⁹ 2018. gada 31. janvārī. Ziņojumā ir izklāstīts vispusīgs redzējums par ilgtspējīgām finansēm Eiropā un noteikti divi imperatīvi attiecībā uz Eiropas finanšu sistēmu — pirmkārt, uzlabot finanšu ieguldījumu ilgtspējīgā un iekļaujošā izaugsmē un, otrkārt, stiprināt finanšu stabilitāti, integrējot VSP aspektus lēmumu par ieguldījumiem pieņemšanā. ALEG sniedza astoņus galvenos ieteikumus, kurus tā uzskata par būtiskiem ilgtspējīgas Eiropas finanšu sistēmas stūrakmeņiem. Ieteikumos ALEG norāda, ka būtu jālūdz indeksu izstrādātājiem atklāt sīku informāciju par ilgtspējas parametru ietekmi uz indeksu, pamatojoties uz indeksā iekļautajiem vērtspapīriem un to svaru. Vienlaikus *ESMA* būtu jāiekļauj atsauces uz ilgtspējas apsvērumiem tās izstrādātajos norādījumos par “Paziņojumu par etaloniem”, kurā būtu skaidri jānorāda, kā ilgtspējas (VSP) apsvērumi, tostarp pāreja uz mazoglekļa ekonomiku, ir atainoti etalonu metodoloģijā.

ALEG norādīja, ka indeksiem un etaloniem ir netieša, taču svarīga ietekme uz ieguldījumiem. Daudzi ieguldītāji paļaujas uz etaloniem, jo īpaši, sadalot portfeli un mērot finanšu produktu rezultātus. Lai gan indeksu izstrādātāji ir izveidojuši virkni indeksu, kuros ir integrēti ilgtspējas un klimata apsvērumi, to nozīme kopējā portfeļa sadalījumā joprojām ir ierobežota.

Lai veiktu turpmākus pasākumus saistībā ar ALEG darbu un papildinātu vērienīgākus centienus sasaistīt finansējumu ar planētas un sabiedrības vajadzībām, Komisija 2018. gada 8. martā publicēja **Rīcības plānu ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai**¹⁰. Šajā rīcības plānā Komisija paziņoja par gaidāmajiem pasākumiem nolūkā palielināt VSP pārredzamību etalonu metodoloģijā un par iniciatīvu ierosināt mazoglekļa etalonu metodoloģijas standartus Savienībā.

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Noslēgt aprites loku — ES rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku” (COM(2015) 614 final).

⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai “Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku” (COM(2015) 80 final).

⁶ Ares(2018)975361

⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns kapitāla tirgu savienības izveidei” (COM(2015)468 final).

⁸ Šī aplēse attiecas uz gada vidējo ieguldījumu iztrūkumu 2021.–2030. gadā, pamatojoties uz *PRIMES* modeļa prognozēm, ko Eiropas Komisija izmantoja ietekmes novērtējumā par Priekšlikumu Energoefektivitātes direktīvai (2016. gads): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1483696687107&uri=CELEX:52016SC0405>

⁹ Augsta līmeņa ekspertu grupas ilgtspējīgu finanšu jautājumos 2018. gada galīgais ziņojums “Ilgspējīgas Eiropas ekonomikas finansēšana”.

¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns: ilgtspējīgas izaugsmes finansēšana” (COM(2018)097 final).

Ar kopējiem mazoglekļa etalonu standartiem tiktu mēģināts mazināt “zaļmaldināšanas” risku, paredzot, ka visus mazoglekļa indeksus vienlīdzīgi popularizē kā videi svarīgus, lai gan to raksturlielumi atšķiras. Turklāt dažādi VSP pārredzamības līmeņi metodoloģijā apgrūtina rādītāju salīdzināšanu, ko tirgus dalībnieki veic, lai izvēlētos savai ieguldījumu stratēģijai piemērotus etalonus.

Lai novērstu konstatētās problēmas, šajā priekšlikumā ir ierosināts Etalonu regulas grozījums. Tajā ir noteiktas divas etalonu kategorijas: i) mazoglekļa etaloni un ii) labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloni.

- **Atbilstība pašreizējiem politikas noteikumiem attiecīgajā politikas jomā**

Ar šo priekšlikumu tiks grozīta Etalonu regula, ieviešot noteikumus par mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu izstrādi un pārvaldību. Priekšlikums atbilst Etalonu regulas mērķim nodrošināt, lai etaloni precīzi un uzticami atainotu reālo ekonomisko situāciju un būtu viegli saprotami visām ieinteresētajām personām, tādējādi veicinot augstu patērētāju un ieguldītāju aizsardzības līmeni. Ar šo priekšlikumu tiek ieviestas papildu prasības, lai padarītu jauno etalonu kategoriju metodoloģiju pārredzamu, lai uzlabotu to salīdzināmību un lai portfeļu pārvaldnieki varētu pieņemt pamatotākus lēmumus.

- **Atbilstība citiem Savienības politikas virzieniem**

Priekšlikums papildina pašreizējo ES vides un klimata politiku, palielinot VSP pārredzamību etalonu metodoloģijā un ieviešot saskaņotus noteikumus par mazoglekļa etaloniem, kuriem būtu jāveicina efektīvāka ieguldījumu novirzīšana ilgtspējīgiem aktīviem.

Šis priekšlikums ietilpst ilgtspējīgu finanšu veicināšanas pasākumu kopumā, kas ir kapitāla tirgu savienības projekta prioritārais darbības virziens. Tajā ir paredzēti pasākumi nolūkā izmantot finanšu tehnoloģijas pārveidojošo spēku un novirzīt privāto kapitālu ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Tas veicina integrētāku kapitāla tirgu attīstību, atvieglojot ieguldītājiem labuma gūšanu no vienotā tirgus, pieņemot ar informāciju pamatotus lēmumus.

Priekšlikums ir arī daļa no vispusīgākas ES stratēģijas ES klimata un ilgtspējīgas attīstības programmas īstenošanai un papildina Savienības mērķus enerģētikas un klimata jomā 2014.–2020. gadam, piemēram, tīra gaisa politikas pasākumu kopumu, aprites ekonomikas paketi, Enerģētikas savienības stratēģiju, tostarp paketi “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā” un ES pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģiju.

Priekšlikums ir saderīgs ar Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmas pārskatu¹¹, kurā paredzēts, ka Eiropas Banku iestāde¹², Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde¹³ un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde¹⁴, pildot savus uzdevumus, ņem vērā ar vides, sociālajiem un pārvaldības aspektiem saistītos riskus, lai finanšu tirgu darbības būtu saderīgākas ar ilgtspējas

¹¹ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010, 345/2013, 346/2013, 600/2014, 2015/760, 2016/1011, 2017/1129 (COM(2017) 536 final).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1094/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/79/EK (OV L 331, 15.12.2010., 48. lpp.).

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1095/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/77/EK (OV L 331, 15.12.2010., 84. lpp.).

mērķiem. Visbeidzot, šis priekšlikums ir saderīgs ar Komisijas priekšlikumu par Viseiropas privāto pensiju produktu (VPPP), kurā arī ir paredzētas vairākas informācijas atklāšanas prasības saistībā ar vides, sociālajiem un pārvaldības aspektiem¹⁵.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. pants piešķir Eiropas Parlamentam un Padomei kompetenci pieņemt pasākumus, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvos vai administratīvos aktus, kuri attiecas uz iekšējā tirgus izveidi un darbību. LESD 114. pants ļauj ES veikt pasākumus ne tikai, lai novērstu pastāvošos šķēršļus pamatbrīvību īstenošanai, bet arī lai novērstu šādu šķēršļu rašanos, tostarp tādu šķēršļu rašanos, kuri apgrūtina uzņēmēju, arī ieguldītāju, iespēju pilnīgi izmantot iekšējā tirgus sniegtās priekšrocības.

Saskaņotu ES noteikumu par mazoglekļa etaloniem neesamības rezultātā attiecībā uz šiem etaloniem tika izstrādāti atšķirīgi standarti, kas var izraisīt ieguldītāju apmulsumu un mazoglekļa fondu un produktu darbības rezultātu novērtēšanā izmantojamo indeksu nepilnīgu klāstu. LESD 114. pants dod ES tiesības rīkoties, lai i) nodrošinātu iekšējā tirgus darbību saistībā ar mazoglekļa indeksiem, ko izmanto, lai mēritu mazoglekļa ieguldījumu portfeļu darbības rezultātus, ii) samazinātu šķēršļus iekšējā tirgus netraucētai darbībai un iii) veicinātu pārrobežu ieguldījumus ilgtspējīgās darbībās visā Savienībā.

• Subsidiaritāte (jomās, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē)

Komisijas priekšlikums grozīt Etalonu regulu atbilst Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktā paredzētajam subsidiaritātes principam, kas nosaka, ka Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstīs, bet ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī.

Lai gan daži etaloni ir valstiski, to izmantošana finanšu līgumos un produktos bieži iegūst pārrobežu dimensiju. Lai arī valsts līmeņa darbība saistībā ar indeksu var palīdzēt nodrošināt pielāgotību īpašiem valsts apsvērumiem, tajā var nebūt ņemts vērā pārrobežu aspekts, un galu galā tā var izraisīt dažādu noteikumu savārstījumu, radot nevienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū un izraisot nekonsekventu pieeju visā ES. Rīcība valsts līmenī arī neatbilstu Etalonu regulas mērķiem saskaņot noteikumus, kuri reglamentē etalonu izstrādi un izmantošanu visā Savienībā. Šo problēmu ir atzinušas arī G20 un FSP, kuras uzdeva *IOSCO* izstrādāt starptautisku principu kopumu, kas piemērojams finanšu etaloniem. Grozījums Etalonu regulā palīdzētu stimulēt vienoto tirgu, uzlabojot kopēju regulējumu par uzticamiem un pienācīgi izmantotiem etaloniem dažādās dalībvalstīs.

• Proporcionalitāte

Ierosinātais grozījums Etalonu regulā ir samērīgs, kā prasīts LES 5. panta 4. punktā. Tas attiecas uz indeksiem, kuros ir iekļauti ilgtspējas apsvērumi, jo īpaši uz mazoglekļa indeksiem. Šis priekšlikums ietekmēs vienīgi attiecīgos izstrādātājus.

Priekšlikumā ir ievērota samērīga pieeja, lai nodrošinātu, ka jaunus pienākumus nosaka tiem etalonu administratoriem, kuriem Etalonu regula jau piemēro līdzīgas prasības. Tāpēc

¹⁵ Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Viseiropas privāto pensiju produktu (VPPP) (COM(2017) 343 final).

administratīvajam slogam nebūtu nesamērīgi jāpalielinās. Turklāt dažos gadījumos tas pat varētu mazināt mazoglekļa etalonu administratoriem radīto slogu, jo priekšlikumā ir paredzēti skaidri un saskaņoti noteikumi par šādiem etaloniem, tādējādi, iespējams, samazinot iekšējās politikas izstrādes izmaksas.

- **Instrumenta izvēle**

Ņemot vērā daudzu etalonu pārrobežu dimensiju, grozījums Etalonu regulā ir piemērotākais juridiskais instruments VSP atklāšanas noteikumu, kā arī saskaņotu mazoglekļa etalonu minimālo standartu ieviešanai visā Savienībā. Tas, ka tiek izmantota regula, kas ir tieši piemērojama un nerada vajadzību pieņemt valsts tiesību aktus, samazinās iespēju, ka kompetentās iestādes veiks atšķirīgus pasākumus valstu līmenī, un nodrošinās konsekventu pieeju, kā arī lielāku juridisko noteiktību visā ES.

3. **EX-POST NOVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Komisija 2016. gada decembrī izveidoja ALEG, lai tā, sniedzot ieteikumus, palīdzētu izstrādāt ES stratēģiju ilgtspējīgu finanšu jomā: tā 2017. gada jūlijā vidū publicēja ALEG starpposma ziņojumu par “Ilgtpējīgas Eiropas ekonomikas finansēšanu” un prezentēja ziņojumu ieinteresētajām personām paredzētā pasākumā 2017. gada 18. jūlijā, un pēc tam tika veikta aptauja. Paziņojums par atsauksmēm tika publicēts kopā ar ALEG galīgo ziņojumu par “Ilgtpējīgas Eiropas ekonomikas finansēšanu” 2018. gada 31. janvārī. Paziņojumā par atsauksmēm ir rezumētas respondentu atbildes, galvenokārt tās attiecas uz VSP etalonu nozīmi.

Turklāt Komisija ar dažām ieinteresētajām personām apspriedās par i) nepieciešamību saskaņot metodoloģijas standartus Eiropas līmenī, ii) šķēršļiem mazoglekļa indeksu izmantošanai un iii) galvenajiem elementiem, kas būtu jāiekļauj mazoglekļa etalonu metodoloģijā. Ieinteresēto personu viedokļi ir rezumēti turpmāk.

Mērķvirzītas intervijas ar ieinteresētajām personām

Tika intervēta dažādu ieinteresēto personu grupa, tostarp respondenti no aktīvu pārvaldnieku, etalonu administratoru, tirgus infrastruktūras, bankas pakalpojumu sniedzēju un interešu/domnīcu pārstāvju vidus.

Intervijās tika atklāts, ka aktīvu pārvaldnieki kopumā izmanto divus mazoglekļa indeksu veidus: “integrētu mazoglekļa” indeksu un “tīru mazoglekļa” indeksu. Aktīvu pārvaldnieki uzskata, ka mazoglekļa indeksi ir rīks, ar ko pārvaldīt risku saistībā ar iespējamu regulatīvu iejaukšanos nākotnē, kas varētu radīt “balasta” aktīvus. Viņi lielāko uzmanību pievērš “dekarbonizētiem” indeksiem. Šie indeksi tiek veidoti, pamatojoties uz standarta jeb “mātes” etalonu, svītrojot uzņēmumus, kas rada salīdzinoši lielu oglekļa emisiju pēdu, vai samazinot to svaru.

Salīdzinājumā ar standarta indeksiem, kuri kopumā piešķir svaru, pamatojoties uz tirgus kapitalizāciju, mazoglekļa indeksu izstrādātāji cenšas mazināt portfeļa pamatā esošā indeksa kopējo oglekļa pēdu. Piemēram, salīdzinājumā ar standarta jeb “mātes” indeksu tie varētu gribēt samazināt oglekļa pēdu par 40 %. “Tīru” indeksu izstrādātāji apgalvo, ka šie integrētie “dekarbonizētie” indeksi nav saskaņoti ar Parīzes klimata nolīgumā paredzēto 2°C mērķi. Tie atbalsta stingrāku etalonu komponentu atlasē metodoloģiju, piemēram, oglekļa ietekmes koeficientu.

Intervijās arī tika atklātas būtiskas atšķirības tajā, kā indeksu izstrādātāji mēra oglekļa pēdu. Vairums integrēto indeksu izstrādātāju ņem vērā oglekļa emisijas, ko tieši izraisa uzņēmuma ražošanas darbības (“1. darbības jomas emisijas”), un netiešās emisijas, ko rada izejmateriālu piegāde vai citi “resursi”, ko uzņēmums iegādājas augšposmā, lai ražotu savus produktus vai sniegtu savus pakalpojumus (“2. darbības jomas emisijas”). Tomēr “tīru” indeksu izstrādātāju pārstāvji uzskata, ka šāda pieeja nepietiekami ataino uzņēmuma oglekļa pēdu, jo vispār netiek ņemtas vērā uzņēmuma klientu radītās emisijas (“3. darbības jomas emisijas”).

Aptaujas anketa

Aktīvu pārvaldnieki, pārapirošināšanas uzņēmumi, etalonu izstrādātāji un viena banku apvienība atbildēja uz jautājumiem par saskaņotu mazoglekļa indeksu metodoloģijas standartu lietderību.

Respondenti norādīja, ka viņi neizmanto mazoglekļa indeksu, jo: i) pašreizējā metodoloģija neatbilstoši visus oglekļa emisiju avotus; ii) viņu klientiem (ieguldītājiem) nav pārliecības par metodoloģiju, ko izmanto pieejamo mazoglekļa indeksu izstrādē; un iii) nav tādu mazoglekļa indeksu, kas atainotu viņu pieeju un darbības stilu ieguldījumu jomā.

Respondenti piebilda, ka ir vērts izstrādāt saskaņotus mazoglekļa indeksu metodoloģijas standartus ES līmenī, un uzsvēra, cik svarīgi ir uzticami dati par uzņēmuma klientu vai piegādātāju radītajām netiešajām oglekļa emisijām.

Atbildot uz jautājumu par to, kādām vajadzētu būt galvenajām mazoglekļa indeksu iezīmēm, vairums respondentu piebilda, ka oglekļa emisiju novērtējumā būtu jāiekļauj 3. darbības jomas emisijas. Daži respondenti norādīja, ka mazoglekļa indeksa metodoloģija būtu jāpielāgo iespējamai ES taksonomijai, kas varētu tikt izstrādāta nākotnē. Tomēr daži respondenti bija skeptiski par saskaņotas ES līmeņa metodoloģijas izstrādi, paužot bažas par pieejamiem datiem, neskaidru saikni starp oglekļa pēdu un vides riskiem un finanšu ietekmi (piemēram, pārejas risku), kā arī to, ka vairums metožu ir vērstas uz pagātni.

• **Ekspertu atzinumu apkopošana un izmantošana**

Priekšlikuma pamatā ir ALEG ziņojums par ilgtspējīgām finansēm, kurā ir ieteikts veikt pasākumus, lai uzlabotu finanšu tirgus etalonu pārredzamību un norādījumus par tiem. Šajā priekšlikumā ir arī rūpīgi apsvērtā nepieciešamība saskaņot ar citiem ALEG ieteikumiem, piemēram, par informācijas atklāšanu un taksonomiju attiecībā uz to, kas ir uzskatāms par ilgtspējīgu.

Priekšlikuma pamatā ir arī dzian pētījums “Jēdziena “zaļš” definēšana saistībā ar “zaļo” finansējumu”, ko Komisija pasūtīja 2017. gadā. Pētījumā ir:

- sniegts pārskats un analīze par pasaulē īstenotajiem centieniem definēt jēdzienu “zaļš” saistībā ar “zaļām” obligācijām, aizdevumiem un kotētu pašu kapitālu;
- aprakstīti “zaļo” aktīvu un darbību noteikšanas līdzekļi un joma, izmantojot konceptuālas definīcijas, taksonomiju, reitingu metodoloģiju un citus mehānismus, un nepieciešamība atainot tos metodoloģijā, ko izmanto, veidojot “zaļus” etalonus un fondus; un
- salīdzinātas “zaļa” pašu kapitāla un “zaļu” obligāciju pamatā esošās metodoloģijas lielās atšķirības.

Lai sagatavotu deleģētos aktus, ar kuriem nosaka mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes indeksu pamatā esošo aktīvu atlases metodoloģijas parametrus, Komisija ņems vērā padomus, ko sniegs Komisijas izveidotā tehnisko ekspertu grupa ilgtspējīgu finanšu jautājumos.

- **Ietekmes novērtējums**

Saskaņā ar labāka regulējuma politiku Komisija veica politikas alternatīvu ietekmes novērtējumu.

Ietekmes novērtējumā tika izskatītas šādas vispārīgās politikas alternatīvas:

- (1) bez ES rīcības (1. variants);
- (2) metodoloģijas pārredzamības palielināšana un minimālo standartu noteikšana attiecībā uz “dekarbonizētiem” jeb “mazoglekļa” indeksiem¹⁶ — vispusīga pieeja ar minimālu saskaņošanu (2. variants);
- (3) saskaņoti ES noteikumi par “tīriem” mazoglekļa vai “labvēlīgas oglekļa ietekmes” indeksiem, kas atbilst 2°C mērķim — īpaši izstrādāta pieeja ar sīki izklāstītu noteikumu kopumu (3. variants);
- (4) minimāli standarti attiecībā uz mazoglekļa indeksiem un “labvēlīgas oglekļa ietekmes” indeksiem piemērojamās metodoloģijas saskaņošanu (4. varianta a) apakšvariants) vai saskaņotiem ES noteikumiem par dažādiem mazoglekļa indeksu veidiem — vispusīga regulatīva pieeja (4. varianta b) apakšvariants).

Ja īstenotu 1. variantu, ir paredzams, ka tirgus sadrumstalotība laika gaitā kļūtu vēl lielāka, savukārt saistītās ieguldītāju meklēšanas izmaksas saglabātos augstas. Ieguldītājiem, kuri vēlētos ieguldīt aktīvos, kas rada reālu ietekmi un atbilst 2°C mērķim, vēl arvien nebūtu piemērotu instrumentu (etalonu) viņu mazoglekļa fondu/portfeļu darbības rezultātu novērtēšanai. Saskaņotas mazoglekļa indeksu metodoloģijas neesamība turpinātu ietekmēt to salīdzināmību un atbilstību. Turklāt tas nemudinās uzņēmumus pielāgot savas korporatīvās stratēģijas klimata jomā izvirzītajiem mērķiem.

Īstenojot **2. variantu**, tiktu palielināta etalonu metodoloģijas pārredzamība un saskaņoti daži tās elementi. Šā varianta gadījumā ieguldītājiem sniegtu informāciju par klimata jomas parametru iekļaušanu, etalona sastāvdaļu aprakstu un to atlasē un novērtēšanā izmantoto kritēriju uzskaitījumu. Šis variants būtu etalonu administratoriem vieglāk īstenojams un izmaksu ziņā efektīvāks, jo administratoriem savā metodoloģijā būtu jāievēro vienīgi minimālie standarti un viņi varētu pievienot arī citus elementus/kritērijus. Tomēr saskaņotā metodoloģija attiektos vienīgi uz mazoglekļa indeksu segmentu, kurā nav nolūka sasniegt 2°C mērķi, tāpēc tā varētu nedot būtisku ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanas politikā, sniedzot ES līmenī skaidrību par to, kas ir ilgtspējīgi aktīvi/ieguldījumi. Tādējādi šis variants nav saderīgs ar ES ilgtspējas mērķu pilnīgu sasniegšanu.

Īstenojot **3. variantu**, Komisija sagatavotu saskaņotu noteikumu kopumu par “tīriem” mazoglekļa indeksiem vai “labvēlīgas oglekļa ietekmes” indeksiem¹⁷. Šie indeksi sniegtu aktīvu pārvaldniekiem / institucionālajiem ieguldītājiem iespēju pienācīgi izsekot/novērtēt to viņu fondu darbības rezultātus, kuri ir izvēlēti, ņemot vērā Parīzes klimata nolīguma 2°C mērķi, un pierādīt saviem klientiem/labumguvējiem atbilstību šai ieguldījumu stratēģijai. Pretstatā 2. variantam šī metodoloģija ļautu iekļaut to uzņēmumu aktīvus, kuri būtiski veicina emisiju samazināšanu, tādējādi novirzot šiem emitentiem vairāk ieguldījumu plūsmu¹⁸. Tomēr

¹⁶ Šos indeksus parasti veido, izmantojot standarta etalonu, piemēram, *S&P 500* vai *NASDAQ 100*, un svītrojot uzņēmumus ar salīdzinoši lielu oglekļa pēdu vai samazinot šādu uzņēmumu svaru. Sīkāku informāciju skatīt ietekmes novērtējuma 9. pielikumā [saite].

¹⁷ Šie indeksi parasti atlasa uzņēmumus no tādu ieguldītāju vidus, kuri būtiski veicina oglekļa pēdas samazināšanu, pamatojoties uz koeficientu, piemēram, oglekļa ietekmes koeficientu jeb “OIK”. Sīkāku paskaidrojumu skatīt ietekmes novērtējuma 9. pielikumā.

¹⁸ Paskaidrojumu skatīt ietekmes novērtējuma 9. pielikumā [saite].

“tīri” mazoglekļa indeksi var koncentrēt ieguldījumus tikai dažās nozarēs un nav uzskatāmi par piemērotiem lielas ieinteresēto personu grupas pašu kapitāla pamatportfeļa veidošanai, tāpēc šā etalona ieviešana tirgū varētu būt ierobežota.

Īstenojot **4. variantu**, saskaņoti noteikumi tiktu ieviesti attiecībā uz 1) standarta indeksu “dekarbonizētām” jeb “mazoglekļa” versijām un 2) “tīriem” mazoglekļa vai “labvēlīgas oglekļa ietekmes” indeksiem. Tādējādi šis variants attiektos uz plašāku indeksu loku nekā 2. vai 3. variants. Tas ļautu institucionālajiem ieguldītājiem un aktīvu pārvaldniekiem pienācīgi izsekot/novērtēt vairāku mazoglekļa fondu veidu darbības rezultātus un ļautu no salīdzinoši plaša klāsta izvēlēties instrumentus, ar ko pierādīt savu atbilstību klientu mazoglekļa principiem.

Šis variants tika analizēts, aplūkojot divus dažādus apakšvariantus.

4. varianta a) apakšvariants (vēlamais variants): atbilstīgi šajā apakšvariantā paredzētajai pieejai ar jauno regulējumu ieviestu minimālos standartus mazoglekļa indeksiem un “labvēlīgas oglekļa ietekmes” indeksiem piemērojamās metodoloģijas saskaņošanai. Šā varianta īstenošanas gadījumā tiktu izveidoti daži galvenie obligātie metodoloģijas elementi, kurus izmantotu, lai noteiktu dekarbonizētus etalonus un “labvēlīgas oglekļa ietekmes” etalonus, nodrošinot standartus kritērijiem un metodēm, ko izmanto, lai atlasītu etalona pamatā esošos aktīvus un piešķirtu tiem svaru, un lai aprēķinātu oglekļa pēdu un oglekļa ietaupījumus saistībā ar pamatā esošajiem aktīviem, izmantojot pašreizējo Eiropas metodoloģiju, ko ir apstiprinājusi Komisija un ko uzņēmumi bieži izmanto, lai aprēķinātu tādus vides jomas rezultātu rādītājus kā produkta vides pēda (PVP) un organizācijas vides pēda (OVP)¹⁹.

4. varianta b) apakšvariants: īstenojot šo apakšvariantu, ieviestu maksimālas saskaņošanas kārtību — divu jauno etalonu kategoriju metodoloģija tiktu pilnīgi saskaņota, pamatojoties uz sīki izklāstītu un vispusīgu noteikumu kopumu, kas paredzēts 1. līmenī, un sīkāk precizēta ar sīki izstrādātām prasībām 2. līmenī. Šie noteikumi paredzētu sīki izklāstītus kritērijus mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu pamatā esošo aktīvu atlasei un svēruma piešķiršanai. Šāda pieeja nodrošinātu jauno etalonu kategoriju metodoloģijas augstu salīdzināmības pakāpi. Tomēr etalonu administratoriem nebūtu noteiktas rīcības brīvības savas metodoloģijas izstrādē un viņiem rastos būtiskas izmaksas saistībā ar ES tiesību aktos paredzēto stingro prasību izpildi.

Ja īstenotu 4. varianta a) apakšvariantu, kas ieguldītājiem nodrošinātu nedaudz mazāku iespēju salīdzināt etalonu metodoloģiju, etalonu administratoriem būtu liela rīcības brīvība, izstrādājot savas metodoloģijas aprēķināšanas formulu. Kopumā šī pieeja ļaus tirgus dalībniekiem izstrādāt jaunas stratēģijas ar vidi saistītu bažu novēršanai. Turklāt etalonu administratoriem radīsies mazas izmaksas, pielāgojot pašu izstrādātu metodoloģiju minimālajiem ES tiesību aktos paredzētajiem standartiem.

Šis apakšvariants ir arī saderīgs ar citiem Komisijas priekšlikumiem ilgtspējīgu finanšu jomā²⁰, jo tas palīdzētu uzlabot informāciju, ko aktīvu pārvaldnieki atbilstīgi ieguldījumu mērķim sniedz galaieguldītājiem. Līdzīgi 3. variantam arī 4. varianta a) apakšvariants varētu novirzīt vairāk ieguldījumu uzņēmumiem no izteikti oglekļietilpīgām nozarēm, kas būtiski veicina emisiju samazināšanos. Tomēr ir vairākas ar šo variantu saistītas problēmas: i) pieejamie dati nav stabili, un parasti tie ir nepilnīgi; ii) salīdzināt dažādu nozaru uzņēmumu

¹⁹ Ieteikums 179/2013, ko Kolēģija pieņēma 2013. gada 9. aprīlī un kas publicēts *Oficiālajā Vēstnesī* 2013. gada 4. maijā.

²⁰ SAITE uz citiem maija tiesību aktu kopuma dokumentiem

oglekļa emisijas var būt sarežģīti; un iii) pastāv risks, ka ieviestā saskaņotā metodoloģija varētu kavēt inovācijas.

Komisija paredz, ka vēlamo variantam būtu turpmāk izklāstītā ietekme ekonomikas, vides un sociālā ziņā.

Ekonomiskā ziņā ES saskaņotajiem standartiem attiecībā uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes indeksu pārredzamības metodoloģiju apvienojumā ar kopumā sīkāku VSP informācijas atklāšanu par citiem etaloniem būtu šāda ietekme: i) tie samazinātu informācijas asimetriju starp ieguldītājiem un indeksu izstrādātājiem, jo aktīvu un portfeļu pārvaldniekiem būtu visa informācija, kas vajadzīga, lai viņi varētu izvēlēties mazoglekļa vai labvēlīgas oglekļa ietekmes indeksu, kas atbilst viņu ieguldījumu stilam; ii) tie samazinātu pašreizējo tirgus sadrumstalotību, jo mazoglekļa indeksu metodoloģija vēl nav standartizēta; un iii) tie uzlabotu uzņēmumu sniegtās ar klimatu saistītās informācijas kvalitāti un salīdzināmību, un turpmāk šiem uzņēmumiem būtu stimulēti atklāt šo informāciju, lai tos iekļautu indeksā. Tāpēc, izmantojot saskaņotus ES standartus attiecībā uz pārredzamu metodoloģiju, tiktu veicināta tādu etalonu izstrāde, kas būtu labāk piemēroti tāda portfeļa vai finanšu produkta darbības rezultātu mērīšanai, kas atbilst attiecīgi “mazoglekļa” vai “2°C mērķa” ieguldījumu stratēģijai.

Ietekme vides jomā — finansējums salīdzinoši ātri tiks novirzīts aktīviem un projektiem ar ilgspējīgiem mērķiem, kas pozitīvi ietekmēs siltumnīcefekta gāzu emisijas un palīdzēs sasniegt Parīzes klimata nolīguma mērķus. Šā iemesla dēļ dažādu mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes indeksu metodoloģijas standartu saskaņošana un atklāšana nodrošinātu ieguldītājiem, kuri īsteno dažādas mazoglekļa stratēģijas, piemērotus instrumentus, ar ko novērtēt savu fondu/portfeļu un izvēlēta etalona atbilstību, un tā sniegtu šiem ieguldītājiem iespēju precīzāk izsekot/izmērīt darbības rezultātu atbilstību attiecīgajam mazoglekļa etalonam.

Priekšlikumam nav būtiskas tiešas vai netiešas **sociālās ietekmes**.

Priekšlikumā ir ņemti vērā Regulējuma kontroles padomes (RKP) sniegtie atzinumi (2018. gada 14. maijā sniegtais pozitīvais atzinums ar atrunām un divi iepriekš sniegtie negatīvie atzinumi). Priekšlikumā un pārskatītajā ietekmes novērtējumā ir ņemtas vērā RKP piezīmes, kurās bija secināts, ka, pirms šo iniciatīvu virza tālāk, tajā jāveic labojumi (saite).

RKP piezīmēs norādīja, ka ietekmes novērtējumā nebija pienācīgi ņemti vērā riski, ko rada mazoglekļa etalonu administratoriem izvirzītā prasība izmantot taksonomiju. Padome arī pauda bažas par to, ka saistībā ar mazoglekļa etalonu metodoloģijas turpmāku attīstību ietekmes novērtējumā nebija pietiekami ņemti vērā šo etalonu administratoru un lietotāju izmaksu apsvērumi.

Lai novērstu RKP bažas, Komisija atcēla mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu administratoru pienākumu, izstrādājot metodoloģijas parametrus pamatā esošo aktīvu atlasei un atklāšanas pienākumu izpildei, izmantojot ES taksonomiju. Turklāt šis priekšlikums ir papildus pielāgots, lai nodrošinātu, ka, izstrādājot mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu metodoloģiju, tiek pienācīgi ņemti vērā ar izmaksām saistītie apsvērumi. Komisija tiks pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, kuri tikai precizēs minimālos standartus attiecībā uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu saskaņoto metodoloģiju. Tāpēc ar šiem deleģētajiem aktiem ieviesīs nevis pilnīgi saskaņotu metodoloģiju, bet gan minimālus kritērijus, tādējādi sniedzot etalonu administratoriem vajadzīgo rīcības brīvību. Līdz ar to atbilstības izmaksas būtu ierobežotas.

• **Pamattiesības**

Šis priekšlikums atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītajām pamattiesībām un principiem, ņemot vērā pienākumu nodrošināt, ka noteiktā ekoloģiski ilgtspējīgā saimnieciskā darbība ir jāveic atbilstīgi minimālajām sociālajām, pārvaldības un ētiskajām garantijām.

Tiesības uz vārda un informācijas brīvību paredz plašsaziņas līdzekļu brīvības ievērošanu. Šī regula būtu jāinterpretē un jāpiemēro atbilstīgi šīm pamattiesībām. Tāpēc, ja persona tikai publisko mazoglekļa vai labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu vai atsauca uz to saistībā ar šo priekšlikumu vai savām žurnālista darbībām, taču nekontrolē šā etalona izstrādi, tai nebūtu jāpilda prasības, kas šajā regulā izvirzītas administratoriem. Tādējādi žurnālisti var brīvi rīkoties, ziņojot par finanšu un preču tirgiem. Tāpēc jēdziens “etalona administrators” ir definēts stingri, lai definīcija ietvertu etalona izstrādi, taču neiekļautu žurnālistu darbības.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Paredzams, ka šī iniciatīva neietekmēs ES budžetu. Prasības attiecībā uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloniem papildinās jau pieņemtās etalonu administratoriem piemērotās prasības un tāpēc būtiski neietekmēs attiecīgo uzraudzības iestāžu izmaksas, ņemot vērā to pašreizējās Etalonu regulā paredzētās spējas un resursus.

5. CITI ELEMENTI

• **Īstenošanas plāni un uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Kad būs pagājis gads pēc tiesību instrumenta stāšanās spēkā, Komisija izveidos šīs iniciatīvas iznākumu, rezultātu un ietekmes uzraudzības programmu. Uzraudzības programmā nosaka līdzekļus, ar kuriem jāvāc dati un citi vajadzīgie pierādījumi. Novērtējumu ir paredzēts veikt, kad būs pagājuši pieci gadi pēc pasākumu īstenošanas. Novērtēšanas mērķis ir izvērtēt citstarp to, cik lietderīgi un efektīvi pasākumi ir veicinājuši šajā ietekmes novērtējumā izklāstīto mērķu sasniegšanu, un pieņemt lēmumu par to, vai ir vajadzīgi jauni pasākumi vai grozījumi.

Lai izmērītu mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu īstenošanas apmēru un ieguldījumu Rīcības plānā ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai noteikto mērķu sasniegšanā un šā paskaidrojuma raksta 1. iedaļā izklāstīto problēmu risināšanā, ir paredzēti šādi konkrēti galvenie darbības rādītāji (GDR):

- to fondu/portfeļu skaita un apmēra pieaugums, kuri izmanto mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonus;
- Komisijas saņemto mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu lietotāju sūdzību skaits;
- mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu izstrādes izmaksas;
- Komisijas ziņojums saskaņā ar Etalonu regulu, lai pārbaudītu mazoglekļa etalonu darbību un efektivitāti un to uzraudzības atbilstību (54. pants par pārskatīšanu).

Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīks skaidrojums

Ar priekšlikuma 1. panta 1. punktu Etalonu regulā tiek ieviestas jauno etalonu kategoriju, proti, “mazoglekļa etalona” un “labvēlīgas oglekļa ietekmes etalona”, definīcijas.

Ar priekšlikuma 1. panta 2. punktu tiek grozīts Etalonu regulas 13. panta 1. punkts (*Metodoloģijas pārredzamība*), pievienojot tās informācijas uzskaitījumam, kas etalonu administratoram jāpublicē vai jādara pieejama, jaunu d) apakšpunktu. Konkrētāk, saskaņā ar

jauno pienākumu papildus citai informācijai, kas jau ir jāizpauž, etalonu vai etalonu grupas administratoriem, kuri tiecas sasniegt vai ņem vērā VSP mērķus, būtu jāpaskaidro, kā metodoloģijas galvenie elementi ataino VSP aspektus. Komisija ir pilnvarota precizēt šādas atklājamās informācijas minimālo saturu.

Atbilstīgi 1. panta 3. punktam Etalonu regulas III sadaļai tiek pievienota jauna 3.A nodaļa, ar ko paredz vienu noteikumu (29.a pants) par galvenajām prasībām attiecībā uz mazoglekļa vai labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu metodoloģiju (uzskaitītas jaunajā pielikumā). Sākotnēji Komisija apsvēra iespēju ieviest pilnīgi saskaņotu režīmu attiecībā uz jauno etalonu kategoriju metodoloģiju, pamatojoties uz vispusīgu noteikumu kopumu. Atbilstīgi šai pieejai šajā tiesību akta priekšlikumā paredzētie metodoloģijas galvenie elementi būtu jāprecizē, nosakot sīki izstrādātas prasības par pamatā esošo aktīvu atlasī un svara piešķiršanu. Tās Komisija paredzēs deleģētajos aktos, ko pieņems, pamatojoties uz ekspertu grupas ieteikumu. Turklāt minētie deleģētie akti bija paredzēti, lai pieprasītu mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu administratoriem pamatā esošo aktīvu atlases metodoloģijas parametru izstrādē ņemt vērā ES taksonomijas regulējumu.

Tomēr, lai novērstu RKP bažas par iespējamām izmaksām saistībā ar šādas stingras metodoloģijas turpmāku attīstību, Komisija ir pielāgojusi šo priekšlikumu, nosakot, ka pilnvarojums pieņemt deleģētos aktus attieksies tikai uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu minimālo standartu precizēšanu. Šī ir vēlāmā pieeja arī tāpēc, ka tā joprojām nodrošinātu būtisku mazoglekļa etalonu metodoloģijas salīdzināmības pakāpi. Vienlaikus etalonu administratoriem nerastos lielas izmaksas saistībā ar savas metodoloģijas pielāgošanu ES standartam un tiktu saglabāta noteikta rīcības brīvība savas metodoloģijas izstrādē. Kopumā šī pieeja ļautu tirgum izstrādāt inovatīvas stratēģijas ar vidi saistītu bažu novēršanai.

Lai ņemtu vērā RKP paustās bažas par risku, ka taksonomijas izmantošana mazoglekļa etalonu administratoriem varētu kļūt obligāta, priekšlikums tika vēl vairāk pielāgots — deleģētajos aktos, ar ko precizē saskaņošanas minimālos standartus, nebūs noteikts, ka mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu administratoriem ir jāizmanto ES taksonomija, izstrādājot pamatā esošo aktīvu atlases metodoloģijas parametrus. Metodoloģijas atsaistīšana no ES taksonomijas arīdzan sniegs administratoriem vajadzīgo rīcības brīvību.

Priekšlikuma 1. panta 4. punkts groza Etalonu regulas 27. pantu (*Paziņojums par etalonu*), ieviešot jaunu punktu, kurā noteikts, ka par katru izstrādāto etalonu vai etalonu grupu, kas tiecas sasniegt vai ņem vērā VSP mērķus, administratoriem paziņojumā par etalonu jāpaskaidro, kā ir atainoti vides, sociālie un pārvaldības aspekti attiecībā uz katru izstrādāto etalonu vai etalonu grupu, kas tiecas sasniegt vai ņem vērā VSP mērķus. Komisija ir pilnvarota precizēt sniedzamo informāciju.

Panta 5. punkts ievieš jaunu Etalonu regulas pielikumu (III pielikums), kurā ir noteiktas galvenās prasības attiecībā uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu metodoloģiju, uzskaitot elementus, kuri administratoriem jāatklāj, kā arī paredzot procedūru, kas jāīsteno, veicot metodoloģijas grozījumus.

Atbilstīgi 2. pantam šī regula stāsies spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,**ar ko groza Regulu (ES) 2016/1011 attiecībā uz mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloniem**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu²¹,ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) ANO Ģenerālā asambleja 2015. gada 25. septembrī pieņēma jaunu ilgtspējīgas attīstības globālo regulējumu: Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam²³, kuras pamatā ir ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM). Komisijas 2016. gada paziņojums “Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei”²⁴ sasaista IAM ar Savienības politikas satvaru, lai nodrošinātu, ka visu — gan Savienības līmeņa, gan starptautisku — Savienības darbību un politikas iniciatīvu pamatā ir IAM. Eiropadomes 2017. gada 20. jūnija secinājumi²⁵ apstiprināja Savienības un dalībvalstu apņemšanos īstenot programmu 2030. gadam pilnīgi, saskaņoti, vispusīgi, integrēti un efektīvi, cieši sadarbojoties ar partneriem un citām ieinteresētajām personām.
- (2) Savienība 2015. gadā noslēdza Parīzes klimata nolīgumu²⁶. Nolīguma 2. panta c) apakšpunktā ir izvirzīts mērķis noteiktāk stāties pretim klimata pārmaiņām, tostarp finanšu plūsmas pieskaņojot izvirzītajam kursam uz mazākām siltumnīcefekta gāzu emisijām un klimatnoturīgu attīstību.
- (3) Ilgtspēja un pāreja uz mazoglekļa un klimatnoturīgu, resursu ziņā efektīvāku aprites ekonomiku ir svarīgi elementi, lai nodrošinātu Savienības ekonomikas ilgtermiņa konkurētspēju. Ilgtspējai jau ilgstoši ir bijusi būtiska nozīme Savienības projektā, un Savienības līgumos ir atzīti tās sociālie un vides aspekti.

²¹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

²² OV C , , . lpp.

²³ *Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam* (ANO, 2015. gads).

²⁴ COM (2016) 739 final.

²⁵ CO EUR 17, CONCL. 5.

²⁶ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (4) Komisija 2018. gada martā publicēja savu rīcības plānu “Ilgspējīgas izaugsmes finansēšana”²⁷, kurā izklāstīja vērienīgu un vispusīgu ilgtspējīgu finanšu stratēģiju. Viens no šā rīcības plāna mērķiem ir novirzīt kapitāla plūsmas uz ilgtspējīgiem ieguldījumiem, lai panāktu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.
- (5) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1386/2013/ES²⁸ aicināja palielināt privātā sektora finansējumu ar vidi un klimatu saistītām izmaksām, galvenokārt ieviešot stimulus un metodoloģiju, kas mudina uzņēmumus mērīt savas ar vidi saistītās uzņēmējdarbības izmaksas un peļņu, kas izriet no vides pakalpojumu izmantošanas.
- (6) Lai sasniegtu IAM, Savienībā ir jānovirza kapitāla plūsmas ilgtspējīgiem ieguldījumiem. Ir svarīgi pilnīgi izmantot iekšējā tirgus potenciālu šo mērķu īstenošanai. Saistībā ar to ir būtiski novērst šķēršļus efektīvai kapitāla plūsmai ilgtspējīgu ieguldījumu virzienā iekšējā tirgū un novērst šādu iespējamu šķēršļu rašanos.
- (7) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1011²⁹ paredz vienotus noteikumus attiecībā uz etaloniem Savienībā un dažādus etalonu veidus. Arvien vairāk ieguldītāju īsteno mazoglekļa ieguldījumu stratēģijas un izmanto mazoglekļa etalonus, atsaucoties uz ieguldījumu portfeļu darbības rezultātiem vai mērot tos.
- (8) Pašlaik mazoglekļa indeksos ir sagrupēts plašs dažādu indeksu klāsts. Šos mazoglekļa indeksus izmanto kā etalonus ieguldījumu portfeļos un produktos, kurus tirgo arī ārvalstīs. Mazoglekļa etalonu kvalitāte un integritāte ietekmē iekšējā tirgus efektīvu darbību daudzos dažādos individuālos un kolektīvos ieguldījumu portfeļos. Daudzi mazoglekļa indeksi, ko izmanto ieguldījumu portfeļu darbības rezultātu, jo īpaši nodalītu ieguldījumu kontu un kolektīvu ieguldījumu shēmu darbības rezultātu, mērīšanai, tiek izstrādāti vienā dalībvalstī, bet tos izmanto portfeļu un aktīvu pārvaldnieki citās dalībvalstīs. Turklāt portfeļu un aktīvu pārvaldnieki bieži nodrošina savus oglekļa riska darījumus, izmantojot citā dalībvalstī izstrādātus etalonus.
- (9) Tirgū ir parādījušies dažādu kategoriju mazoglekļa indeksi ar dažādu vērienu. Dažu etalonu mērķis ir samazināt standarta ieguldījumu portfeļa radīto oglekļa pēdu, savukārt citi ir paredzēti tikai tādu komponentu atlasei, kas palīdz sasniegt Parīzes klimata nolīgumā izvirzīto 2°C mērķi. Lai gan to mērķi un stratēģijas atšķiras, visus attiecīgos etalonus popularizē kā mazoglekļa etalonus.
- (10) Atšķirīgas pieejas etalonu metodoloģijai izraisa iekšējā tirgus sadrumstalotību, jo etalonu lietotājiem nav skaidrs, vai konkrētais mazoglekļa etalons ir pielāgots 2°C mērķim, vai arī tas vienkārši ir etalons, kura mērķis ir samazināt standarta ieguldījumu portfeļa radīto oglekļa pēdu. Lai nepieļautu, iespējams, nelikumīgus administratoru apgalvojumus par to izmantoto etalonu mazoglekļa būtību, dalībvalstis, iespējams, pieņems dažādus noteikumus, lai neraisītu ieguldītājos apjukumu un neskaidrības par dažādu tā dēvēto mazoglekļa indeksu, ko izmanto kā etalonus mazoglekļa ieguldījumu portfelim, mērķiem un vērienīgumu.

²⁷ COM(2018) 97 final.

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 20. novembra Lēmums Nr. 1386/2013/ES par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2020. gadam “Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem” (OV L 354, 28.12.2013. 171. lpp.).

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 8. jūnija Regula (ES) 2016/1011 par indeksiem, ko izmanto kā etalonus finanšu instrumentos un finanšu līgumos vai ieguldījumu fondu darbības rezultātu mērīšanai, un ar kuru groza Direktīvu 2008/48/EK, Direktīvu 2014/17/ES un Regulu (ES) Nr. 596/2014 (OV L 171, 29.6.2016., 1. lpp.).

- (11) Ja nav saskaņotas sistēmas, kas nodrošina individuālos vai kolektīvos ieguldījumu portfeļos izmantoto mazoglekļa etalonu galveno kategoriju precizitāti un integritāti, ir ļoti iespējams, ka dalībvalstu īstenotās pieejas atšķirības radīs šķēršļus vienmērīgai iekšējā tirgus darbībai.
- (12) Tāpēc, lai uzturētu pienācīgu iekšējā tirgus darbību, lai turpinātu uzlabot tā darbības apstākļus un lai nodrošinātu augstu patērētāju un ieguldītāju aizsardzības līmeni, ir atbilstoši pielāgot Regulu (ES) 2016/1011 nolūkā noteikt tiesisko regulējumu attiecībā uz saskaņotiem mazoglekļa etaloniem Savienības līmenī.
- (13) Turklāt ir skaidri jānodala mazoglekļa etaloni un labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloni. Mazoglekļa etalona pamatā esošie aktīvi būtu jāatlasa ar mērķi samazināt indeksa portfeļa oglekļa emisijas salīdzinājumā ar “mātes” indeksu, savukārt labvēlīgas oglekļa ietekmes indeksu būtu jāveido vienīgi tādiem komponentiem, kuru nodrošinātais emisiju ietaupījums pārsniedz to radītās oglekļa emisijas.
- (14) Katram uzņēmumam, kura aktīvi ir atlasīti kā labvēlīgas ietekmes etalona pamatā esoši aktīvi, būtu jāietaupa vairāk oglekļa emisiju nekā tas saražo, tādējādi labvēlīgi ietekmējot vidi. Tāpēc aktīvu un portfeļu pārvaldniekiem, kuri tiecas īstenot ieguldījumu stratēģiju, kas ir saderīga ar Parīzes klimata nolīgumu, būtu jāizmanto labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloni.
- (15) Dažādi etalonu administratori apgalvo, ka to etaloni tiecas sasniegt vides, sociālos un pārvaldības (VSP) jomā izvirzītos mērķus. Tomēr šo etalonu lietotājiem ne vienmēr ir vajadzīgā informācija par to, cik lielā mērā šie VSP mērķi ir ņemti vērā attiecīgo etalonu administratoru metodoloģijā. Turklāt pieejamā informācija bieži ir izkaisīta un neļauj efektīvi salīdzināt ieguldījumus citās valstīs. Lai tirgus dalībnieki varētu pieņemt ar informāciju pamatotus lēmumus, būtu jāprasa, lai etalonu administratori atklātu, kā to metodoloģijā VSP aspekti ir ņemti vērā attiecībā uz katru etalonu vai etalonu grupu, ko popularizē kā tādu, kas tiecas sasniegt VSP mērķus. Šī informācija būtu jāsniedz arī paziņojumā par etalonu. Etalonu administratoriem, kuri neveicina vai neņem vērā VSP mērķus, nebūtu jāpilda šāds atklāšanas pienākums.
- (16) To pašu iemeslu dēļ mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu administratoriem būtu arī jāpublisko to aprēķinos izmantotā metodoloģija. Šai informācijai būtu jāpaskaidro, kā tika atlasīti un svērti pamatā esošie aktīvi, kuri aktīvi tika izslēgti un kāpēc. Etalonu administratoriem būtu arī jāprecizē, ar ko mazoglekļa etaloni atšķiras no pamatā esošā “mātes” indeksa, galvenokārt pamatā esošajiem aktīviem noteiktā svara, tirgus kapitalizācijas un finanšu rezultātu ziņā. Lai novērtētu, kā etalons palīdz sasniegt vides jomā izvirzītos mērķus, etalona administratoram būtu jāatklāj, kā tika mērīta pamatā esošo aktīvu radītā oglekļa pēda un oglekļa ietaupījumi, to attiecīgās vērtības, tostarp etalona radītā oglekļa pēda, kā arī jānorāda izmantoto datu veids un avots. Lai aktīvu pārvaldnieki varētu izvēlēties savai ieguldījumu stratēģijai piemērotāko etalonu, etalonu administratoriem būtu jāpamato savas metodoloģijas parametri un jāpaskaidro, kā etalons palīdz sasniegt vides jomā izvirzītos mērķus, tostarp, tā ietekme uz klimata pārmaiņu mazināšanu. Publiskotajā informācijā būtu jāiekļauj arī dati par pārbaužu biežumu un veikto procedūru.
- (17) Turklāt labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu administratoram būtu jāatklāj katra šajos etalonos iekļautā pamatā esošā aktīva radītā labvēlīgā oglekļa ietekme, norādot metodi, ar ko tika noteikts, vai emisiju ietaupījumi pārsniedz ieguldījuma aktīva radīto oglekļa pēdu.

- (18) Lai nodrošinātu nepārtrauktu atbilstību atlasītajam klimata pārmaiņu mazināšanas mērķim, mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu administratoriem būtu regulāri jāpārskata sava metodoloģija un jāinformē attiecīgo procedūru lietotāji par visām būtiskajām izmaiņām. Veicot būtiskas izmaiņas, etalonu administratoriem būtu jāatklāj to iemesli un jāpaskaidro, kā izmaiņas atbilst etalonu sākotnējiem mērķiem.
- (19) Lai palielinātu pārredzamību un nodrošinātu pienācīgu saskaņotības līmeni, Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu, lai precizētu tiem etalonu administratoriem, kas ņem vērā VSP mērķus, piemērojamā informācijas atklāšanas pienākuma minimālo saturu un lai precizētu mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu metodoloģijas minimālos saskaņošanas standartus, tostarp oglekļa emisiju un ar pamatā esošajiem aktīviem saistīto oglekļa ietaupījumu aprēķināšanas metodi, ņemot vērā produktu un organizāciju vides pēdas metodes, kas noteiktas Komisijas Ieteikuma 2013/179/ES 2. punkta a) un b) apakšpunktā³⁰. Ir ļoti svarīgi, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu pienācīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai šīs apspriešanās notiktu atbilstīgi principi, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu dalību deleģēto aktu sagatavošanā, Eiropas Parlaments un Padome saņem visus dokumentus vienlaikus ar dalībvalstu ekspertiem, un to eksperti var sistemātiski piedalīties Komisijas ekspertu grupu sanāksmēs, kurās tiek sagatavoti deleģētie akti.
- (20) Tāpēc būtu attiecīgi jāgroza Regula (ES) 2016/1011,
IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2016/1011

Regulu (ES) 2016/1011 groza šādi:

1. regulas 3. panta 1. punktam pievieno šādu 23.a) un 23.b) apakšpunktu:

“23.a) “mazoglekļa etalons” ir etalons, kura pamatā esošie aktīvi šā punkta 1. apakšpunkta b) punkta ii) apakšpunkta vajadzībām ir atlasīti tā, lai iegūtajā etalonu portfelī būtu mazāk oglekļa emisiju nekā aktīvos, kas veido standarta kapitāla etalonu, un kurš ir veidots atbilstīgi 19.a panta 2. punktā minētajos deleģētajos aktos paredzētajiem standartiem;

23.b) “labvēlīgas oglekļa ietekmes etalons” ir etalons, kura pamatā esošie aktīvi šā punkta 1. apakšpunkta b) punkta ii) apakšpunkta vajadzībām ir atlasīti tā, lai to nodrošinātais oglekļa emisiju ietaupījums pārsniegtu šo aktīvu radīto oglekļa pēdu, un kurš ir veidots atbilstīgi 19.a panta 2. punktā minētajos deleģētajos aktos paredzētajiem standartiem;”.
2. 13. pantu groza šādi:
 - a) panta 1. punktam pievieno šādu d) apakšpunktu:

³⁰ Komisijas 2013. gada 9. aprīļa Ieteikums 2013/179/ES par kopīgu metožu izmantošanu produktu un organizāciju aprites cikla ekoloģisko raksturlielumu mērīšanai un uzrādīšanai (OV L 124, 4.5.2013., 1. lpp.).

“d) paskaidrojums par to, kā a) apakšpunktā minētie galvenie metodoloģijas elementi ataino vides, sociālos vai pārvaldības (VSP) aspektus attiecībā uz katru etalonu vai etalonu grupu, kas tiecas sasniegt vai ņem vērā VSP mērķus;”;

b) pievieno šādu 2.a punktu:

“2.a Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 49. pantu, lai precizētu 1. punkta d) apakšpunktā minētā paskaidrojuma minimālo saturu.”.

3. III sadaļā iekļauj šādu 3.a nodaļu:

3.a nodaļa

Mazoglekļa etaloni un labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloni

19.a pants

Mazoglekļa etaloni un labvēlīgas oglekļa ietekmes etaloni

- (1) Regulas III pielikumā paredzētās prasības attiecas uz mazoglekļa vai labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu izstrādi un datu sniegšanu tiem, papildus II, III un IV sadaļas prasībām vai aizstājot tās.
- (2) Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 49. pantu, lai precizētu mazoglekļa un labvēlīgas oglekļa ietekmes etalonu minimālos standartus, tostarp:
 - (a) pamatā esošo aktīvu izvēles kritērijus, tostarp attiecīgā gadījumā aktīvu izslēgšanas kritērijus;
 - (b) svara piešķiršanas kritērijus un metodes, kas jāpiemēro etalona pamatā esošajiem aktīviem;
 - (c) ar pamatā esošajiem aktīviem saistīto oglekļa emisiju un oglekļa ietaupījumu aprēķināšanas metodi.”

4. Regulas 27. pantam pievieno šādu 2.a un 2.b punktu:

“2.a Saistībā ar katru 2. punktā paredzēto prasību paziņojumā par etalonu paskaidro, kā ir atainoti vides, sociālie un pārvaldības aspekti attiecībā uz katru izstrādāto un publiskoto etalonu vai etalonu grupu, kas tiecas sasniegt vai ņem vērā VSP mērķus.

2.b Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 49. pantu, lai precizētu 2.a punktā minēto informāciju.”

5. Regulai pievieno pielikumu.

2. pants

Regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Tā uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*